

MÁGIA A OKULTIZMUS

Človek **môže spôsobiť zlo inému** človeku pomocou mágie a okultných praktík alebo svojej mentálnej sily (parapsychológia). Môže ublížiť aj sebe samému, lebo v to verí (psychológia).

Veľký záujem o tieto praktiky **poukazuje na** určité túžby, ktoré sú v človeku:

- **záujem o zázračnosť** je hlboko zakorenený v ľudskej prirodzenosti, čo súvisí aj s prejavom náboženskej (religióznej) dimenzie, často neuvedomenej a pomiešanej s poverčivosťou;

- **túžba prekonať seba samého** a vymaniť sa zo všednosti i monotónnosti účasťou na takýchto skúsenostiach, ktoré mu poskytujú odplatu za všednosť každodenného života spojenú s mnohými neúspechmi a sklamaniami;

- **túžba po stretnutí s Bohom**, ktorý sa často pociťuje ako neprístupný, a preto sa nahrádza inými javmi, ktoré sa pokúšajú dokázať existenciu Boha alebo aspoň nadprirodzených síl.¹

MÁGIA – maleficium

(privodenie zla, zlorobenie)

Také konanie alebo slová, pomocou ktorých sa niekto obracia na diabla a prosí ho, aby uškodil alebo „pomohol“ inému človeku. Často sa pri tom používajú rôzne predmety a vykonávajú rôzne rituály. Je tu veľká podobnosť so sviatosťami (diabol napodobňuje Ježiša).

Sami o sebe tieto veci alebo rituály nie sú škodlivé. Škodlivými sa stávajú, až keď sa vykonávajú z úcty k satanovi.

Neznamená to však, že žiadané zlo sa musí aj naplniť. Diabol vypočuje prosby, ktoré sú mu adresované a urobí všetko preto, aby človeka zasiahol zlom. No potrebuje k tomu súhlas Boha (Jób). Boh nás miluje. On nedovolí, aby nás diabol ovládal. No niekedy to predsa len dopustí a maleficium sa naplní. Ale ak je človek chránený kvalitným

¹ F. SANCHEZ, P. MADRE: *Parapsychológia a kresťanský život*. Bratislava: Serafin 1995, s. 6.

duchovným životom, nemusí sa báť. Lebo zlo je zmarené a nezasiahne osobu, na ktorú bolo namierené. Ak nie som pod Božou ochranou, môže mi diabol uškodiť. On to robí veľmi rád, lebo motívom jeho konania je nenávisť. Boh v niektorých prípadoch dopustí, aby maleficium zasiahlo aj ľudí v stave milosti – je to zriedka, ale stáva sa to. Ak sa to stane, je to preto, aby sa Boh ešte viac oslávil a človek, ktoré zasiahla kľatba, dosiahol užšie spojenie s ním (Bohom) a diabol bol pokorený.

Rozdelenie mágie podľa -

- účinku:

- **čierna mágia:** ak prostredníctvom čarodejníka alebo zarietkavača sa uvažuje na iného človeka kľatba (zlo);
- **biela mágia:** ak prostredníctvom čarodejníka alebo zarietkavača sa „pomáha“ inému človeku (je nebezpečnejšia ako čierna, lebo môžeme byť veľmi ľahko oklamaní: diabol chce, aby sme si mysleli, že zlá vec je dobrá).

- úmyslu:

- **emocionálna mágia:** čarodejník alebo zarietkavač prosí diabla, aby narušil nejaký vzťah, aby sa ľudia vzájomne odcudzili jeden druhému, alebo aby vznikol vzťah - závislosť;
- **mágia z pomsty:** čarodejník alebo zarietkavač prosí diabla, aby zasiahol človeka chorobou, smrťou, alebo mu uškodil iným spôsobom (majetok, peniaze, práca, spoločenský a rodinný život a pod.).

Metódy mágie

1. priama: obeť (alebo jej blízka osoba) sa musia dostať do priameho kontaktu s magickým prostriedkom (predmetom) pripraveným pre tento cieľ (niečo, čo sa môže primiešať do nápoja alebo jedla, alebo ozdobný predmet či kľbko vlasov a nití, a pod.);

2. nepriama: najprv je potrebné získať niečo, čo patrí obeti (vlasy, oblečenie, zvyšky jedla, a pod.) a potom sa nad tým vykonávajú rituály

alebo zariekavanie. Čarodejník sa riadi princípom analógie – podobnosti, teda ide o prenášanie zla z predmetu na osobu, ktorej predmet patri (ničenie, viazanie uzlov, zakopanie do zeme, a pod. s úmyslom, aby sa dosiahlo podobné utrpenie, ktoré sa zamýšľalo pri príprave prostriedku).

Rôzne formy mágie sú evidentne poľom pôsobenia zlého ducha, ktorý chce vzdialiť ľudí od Boha a od viery, ktorá človeku hovorí, že jeho úlohou je hľadať a konať Božiu vôľu. Všetky techniky mágie odvádzajú človeka od modlitby a od bdelosti nad vlastným svedomím.

Božie Slovo hovorí veľmi jasne:

Nech niet medzi vami nikoho, kto by kázal svojmu synovi alebo dcére prejsť ohňom, aby sa očistili, alebo kto by sa vypytoval hádačov, dával pozor na sny a na znamenia; nech niet čarodejníkov, zaklínačov, nikoho, kto by sa radil duchov alebo veštcov, alebo by sa pýtal mŕtvych na pravdu. Všetky tieto veci sa ošklivia Pánovi a pre tieto nešľachetnosti ich vyhubí. Buď dokonalý a bezúhonný pred Pánom, svojím Bohom! Tie národy, ktorých krajinu zaujmeš, počúvajú čarodejníkov a hádačov, ale tebe to Pán, tvoj Boh, nedovolil.

Dt 18,10-14

Toto hovorí Pán, Jahve: Beda tým, čo šijú na kľb každej ruky obvazy a hotujú závoje na hlavu pre každý vzrast, aby ulovili duše. Lovíte duše môjho ľudu a oživujete duše pre seba? Znesväcujete ma u môjho ľudu za priehrštie jačmeňa a za kúsok chleba, keď zabíjate duše, ktoré nemajú zomrieť, a oživujete duše, ktoré nemajú žiť, keď luháte môjmu ľudu, ktorý počúva lož. Preto takto hovorí Pán, Jahve: Hľa, ja som proti vašim obväzom, ktorými lovíte duše ako vtáky, a postrhávam ich z vašich ramien; a duše, ktoré ste ulovili, (duše) oslobodím ako vtáky. Roztrhám vaše závoje a vyslobodím svoj ľud z vašej ruky, že nebude viac korisťou vo vašej ruke. I dozviete sa, že ja som Pán. Pretože ste klamstvom zronili srdce spravodlivého, ktoré som ja nezronil, a upevňovali ste ruky zlosyna, aby sa nevrátil zo svojej cesty a neudržel sa nažive, preto nebudete vidieť daromnosť ani veštby viac nebudete veštiť. I vyslobodím svoj ľud z vašej ruky a dozviete sa, že ja som Pán.

Ez 13,18-22

skutky tela sú zjavné: ... modloslužba, čary ...

Gal 5,20-21

Viacerí pápeži i koncily považujú mágiu za ťažký hriech, lebo vedie k priamemu kontaktu s diablom (Inocent VII.: *Bula Summis desiderantes affectibus* (1484); Sixtus V.: *Coeli et terra* (1586); Gregor

XV.: *Omnipotens Dei* (1631); Urban VIII.: *Inscrutabilis* (1631); koncil v Ankare (314), Elvire (305), Paderborne (785), Bragu (1346)).

Katechizmus Katolíckej cirkvi v bode 2117 hovorí: Všetky praktiky **čarovania** alebo **bosoráctva**, ktoré smerujú k podmaneniu skrytých mocností, usilujú sa zapojiť ich do svojich služieb, a tak získať nadprirodzenú moc nad blížnym - hoci by sa mu tým malo zlepšiť zdravie - sa vážne stavajú proti čnosti nábožnosti. Podobné praktiky treba ešte viac odsudzovať, ak ich motivuje úmysel škodiť druhému a ak sa obracajú na pomoc démonov.

Mágia a jej podobné praktiky sú hriechom, lebo:

1. vedú k podceňovaniu významu ľudského rozumu.

Človek sa zrieka svetla svojho rozumu, ktorý mu bol daný preto, aby nachádzal: cestu k Bohu a vyváženú mravnosť. Kto rezignuje na dar intelektu, uráža Boha a zároveň riskuje, že stratí svoju vlastnú vyváženosť.

2. človek sa viac spolieha na iracionálne techniky ako na vieru

Človek takto odmieta Boží dar milosti a svetlo Božieho slova a vydáva sa do rúk iného človeka, ktorému preukazuje viacej viery ako Bohu.

Hriechu mágie sa dopúšťa ten, kto: tieto praktiky prevádza, podrobuje sa im, propaguje ich, nabáda k nim iných, aktívne spolupracuje.

Jestvujú tu ešte dve **príťažujúce okolnosti**:

1. povera² – ak sú rituály spojené s nejakými náboženskými obradmi (používanie posvätných obrazov a modlitebných textov), človek sa prehrešuje proti prvému prikázaniu. Človek si myslí, že preukazuje Bohu česť, ale robí to neprimeraným spôsobom (falošné prejavy zbožnosti).

² Katechizmus katolíckej cirkvi v bode 2111 hovorí, že povera je vybočenie náboženského citenia a prejavov, ktoré z neho vyplývajú. Môže sa predstaviť ako zamaskovaná viera, ktorú vzdávame pravému Bohu, keď napríklad niekto pripisuje magickú, zázračnú dôležitosť určitým praktikám, ktoré sú inak legítimne, alebo aj potrebné. Alebo spájať účinnosť modlitieb, alebo sviatostných znakov iba s ich materiálnou stránkou bez požadovaných vnútorných dispozícií znamená upadnúť do povery.

Ide o iracionálne formy konania (strach z čísla 13, z piatku, nosenie amuletov³, zariekavanie, určitý počet modlitieb a pod.), pri ktorých sa od neprirodzených prostriedkov očakávajú určité účinky. Vo väčšine prípadov od ťažkého hriechu ospravedlňuje neznalosť, naivita.⁴

2. peniaze – obrovské sumy peňazí, ktoré inkasujú čarodejníci a zariekavači za tieto praktiky sú hriechom, lebo vo väčšine prípadov ide o podvod. Hreší i klient, lebo ochudobňuje rodinný rozpočet i núdznych, ktorým by tieto peniaze mohli pomôcť.

Niektorí ľudia sa venujú tzv. **bielej mágii** z dobrodružstva alebo si chcú zarobiť peniaze. Neznamená to, že títo ľudia majú kontakt so zlým duchom. I keď **nehrešia proti viere**, lebo nepopierajú Boha, ale predsa **hrešia ťažko**, lebo: dávajú pohoršenie, previňujú sa proti spravodlivosti, lebo klamú svojich zákazníkov, a dopúšťajú sa aj neposlušnosti voči Bohu.

UHRANUTIE – malocchio

(stane sa z očí)

Viera v uhranutie je veľmi stará a možno sa s ňou stretnúť na celom svete. Ide o akýsi druh zlého vplyvu počas stretnutia osôb cez pohľad. Mnohé prípady nie sú pravdivé, skôr je to autosugescia. Lebo ak si človek začne myslieť, že sa stal obeťou uhranutia, tak mechanizmus jeho psychiky začne automaticky vyhľadávať udalosti, ktoré sa skutočne stali, hoci sa im človek bránil. Títo ľudia potom zvyčajne vyhľadáujú nepriateľov - tých, ktorí im ublížili, ktorí zvolali na nich zlo.

Motívom priania zla niekomu je zvyčajne **závisť** alebo **nenávisť**, no to nemôže produkovať nič zlého v druhom človeku (môžem mať pocit, že ten druhý sa správa zvlášťne, alebo že je negatívne naladený na mňa). Závisť a nenávisť viac škodí tomu, kto ju má, ako tomu, proti

³ Pozri KKC 2117

⁴ Pozri A. BENEŠ, *Morální teologie*, Krystal OP, 1994 s. 158.

komu je namierená. Samozrejme, že môže byť priestorom pôsobenia diabla, ktorý nenávidí Ježišov príkaz lásky.

Na druhej strane môžu osoby, ktoré sú nositeľmi určitého negativizmu, ho prenášať na iných. Často o tom ani nemusia vedieť (to, že to spôsobujú). Ale nepôsobia na všetkých, len na tých, ktorí sú citliví alebo psychicky slabí.

Nie je dovolené nosiť na svojom tele magické predmety a amulety (por. KKC 2117) alebo vykonávať nejaké magické rituály, aby sa človek chránil pred urieknutím alebo uhranutím (symbol oka, roh, červená niť, a pod.). Potrebnú ochranu nám zaručí Ježiš, nie predmety.

Po stretnutí s takou osobou je potrebné: prosiť Boha o ochranu, zrieknutie sa zlého vplyvu, nemyslieť na to, zaoberať sa inými vecami, modliť sa za tú osobu.

OKULTIZMUS

(tajný, skrytý)

Ide o činnosť alebo poznávanie tajomných a záhadných javov, ktoré prevyšujú bežnú sféru ľudského poznania, a vykonáva sa tajne.

Okultizmus je akoby arénou diabla, lebo v okultizme diabol ponúka človeku moc (moc je pre neho najdôležitejšia). Diabol môže pomôcť človeku konať skutočné dobro (čiastočne), ale za predpokladu, že tým odtiahne človeka od Boha. Môže dať človeku aj moc uzdravovať, ale za predpokladu, že ho odtrhne od Boha.

Tieto praktiky sú hriechom, lebo človek opúšťa Boha a vkladá svoju dôveru do rúk ľudí, rozličných rituálov a magických prostriedkov (talizmanov). Objavuje sa tu veľmi stará túžba človeka: *Byť ako Boh*. Človek v okultizme už nepotrebuje Boha, hľadá moc a spásu v sebe alebo iných. Preto tieto veci môžu byť vstupnou bránou pre diabla.

Častokrát je veľmi **ťažké rozlíšiť, ktoré metódy sú alebo nie sú okultné**. Môžeme tu zahrnúť: horoskopy, astrológiu, povery, predpovedanie budúcnosti pomocou kariet, krištáľov, z dlane, zo zvyškov kávy, z magických doštičiek, špiritistické seansy, a pod.

Následky týchto hriechov siahajú až do tretieho - štvrtého pokolenia: „*Neurobíš si modlu, ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! Nebudeš sa im klaňať, ani ich uctievať, lebo ja, Pán, tvoj Boh, som žiarlivý Boh, ktorý tresce neprávosti otcov na deťoch do tretieho a štvrtého pokolenia u tých, čo ma nenávidia ...*“ (Ex 20,4-5).

ŠPIRITIZMUS a NEKROMANCIA

Špiritizmus je snaha nadviazať kontakt s duchmi alebo s mŕtvymi prostredníctvom rituálneho vyvolávania alebo média, s cieľom dozvedieť sa isté tajné informácie (kladú sa im otázky a oni odpovedajú).

Nekromancia je osobný kontakt s mŕtvymi, aby sa zistilo či sú šťastní.

Nie je možné, aby sa duše zosnulých, ktorí zomreli v Božej láske, ukazovali na týchto seansách. Ukazujú sa alebo zlý duchovia, alebo duše mŕtvych, ktorí boli vylúčení z Božej lásky a teraz sú v rukách diabla, ktorý ich využíva.

Diabol môže zaslepovať cez nekromanciu živých falošnými útechami, a takto ich odvádzať od duchovnej pomoci zosnulým.

Odporuje to Sv. Pismu:

Neobracajte sa na vyvolávačov duchov ... Nevypytujte sa ich: poškvrnili by ste sa tým ... osobu, ktorá sa obráti na vyvolávačov duchov ... bude s nimi modláriť, proti takej osobe obrátim svoju tvár a vyhubím ju z jej ľudu.

Lv 19,26. 31. 20,6

Ak niektorý muž alebo žena bude mať v sebe schopnosť vyvolávať duchov ... musia umrieť.

Lv 20,27

Nech niet medzi vami nikoho, kto ... by sa radil duchov alebo veštcov, alebo by sa pýtal mŕtvych na pravdu. Všetky tieto veci sa ošklivia Pánovi.

Dt 18,10-14

Katechizmus Katolíckej Cirkvi v bode 2117 hovorí, že špiritizmus v sebe často skrýva veštecké i čarodejné praktiky. Cirkev vystríha veriacich, aby sa pred nimi chránili.

Špiritizmus v konečnom dôsledku vždy odvádza ľudí od Boha a sviatostného života, preto Cirkev zakázala veriacim, aby sa zúčastňovali na takých seansách (dekrét 4. 8. 1856 a 24. 4. 1917 a ďalšie dokumenty). Biskup môže dať povolenie odborníkom za účelom vedeckého skúmania.⁵

Kongregácia pre náuku viery zakázala veriacim účasť na špiritistických seansách (1887); klerikom a rehoľníkom zakázala používať radiestézu a veštenie (1942); zakázala používať média na špiritistických seansách i proti tým, ktorí ich navštevujú, ktorí komunikujú so zosnulými duchmi alebo inými a počúvajú ich odpovede, týka sa to aj tých, ktorí sú prítomní len zo zvedavosti.

Jednotlivá účasť nie je ťažkým hriechom, najmä ak ide o zvedavosť.⁶

VEŠTENIE - *divinatio*

Veštenie je snaha dozvedieť sa utajené veci, týkajúce sa predovšetkým budúcnosti, pomocou démonov, ktorí sa vzývajú alebo **implicitne** (používaním praktik, ktoré svojou povahou nie sú spôsobilé dosiahnuť požadovaný cieľ) alebo **explicitne** (slovami alebo rituálmi sa vedome a výslovne vzýva démon).

Pri implicitnom (nepriamom) vzývaní sa dáva možnosť zasiahnuť satanovi, lebo tieto praktiky nemôžu dosiahnuť požadovaný cieľ i zároveň pomoc sa očakáva nie od prirodzených prostriedkov či od Boha a jeho anjelov, ale od nadprirodzených, a tým sa dáva priestor Zlému (sv. Tomáš to prirovnáva k tichej nevyjadrenej zmluve so Zlým).

Biblia hovorí:

Nesmiete veštiť, ani vykladať! ... Neobracajte sa na vyvolávačov duchov a na veštcov! Nevypyťujte sa ich: poškvrnili by ste sa tým ... A osobu, ktorá sa obráti na vyvolávačov

⁵ PROJA, G.B.: *Lidé, démoni a exorcismy*. Preklad: C. Pospíšil. Paulínky. Praha 2004, s. 98.

⁶ Pozri A. BENEŠ, *Morální teologie*, Krystal OP, 1994 s. 158-159.

duchov a na veštcov a bude s nimi modláriť, proti takej osobe obrátim svoju tvár a vyhubím ju z jej ľudu.

Lv 19,26.31;20,6

Ak niektorý muž alebo žena bude mať v sebe schopnosť vyvolávať duchov alebo schopnosť vykladačstva, musia umrieť. Ukameňujú ich a ich krv bude na nich.

Lv 20,27

Ustávala si sa množstvom svojich porád: nechže sa dostavia, nech ňa vyslobodia, čodelia nebo, čo pozorujú hviezdy, oznamujú z novmesiacov, čo má prísť na teba. Hľa, budú ako pleva, spáli ich oheň, nevytrhnú si životy zo šľahov plameňa: to nie je uhlie, čo hreje, oheň, pri ktorom sa sedí.

Iz 47,13-14

vystúpia falošní mesiáši a falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a zázraky, aby zvedli, ak je to možné, aj vyvolených

Mt 24,24

Katechizmus katolíckej cirkvi v bode 2115 hovorí, že Boh môže svojim prorokom, alebo iným svätým odhaliť budúcnosť. Napriek tomu však, správny kresťanský postoj je zverovať sa s dôverou do rúk Prozreteľnosti a **vo veciach poznania budúcnosti vzdať sa každej nezdravej zvedavosti**. Avšak **nepredvídavosť do budúcnosti môže znamenať nedostatok zodpovednosti**.

Zároveň v bode 2116 **zavrhuje všetky formy veštenia**: utiekanie sa k satanovi alebo démonom, vyvolávanie mŕtvych a iné praktiky, o ktorých sa ľudia nepravdivo domnievajú, že by mohli „odhaliť“ budúcnosť. Radenie sa s horoskopmi, astrológia, čítanie z ruky, predpovede osudov z vonkajších znakov, jasnovidectvo, utiekanie sa k médiám, to všetko skrýva v sebe túžbu ovládnuť čas, dejiny a nakoniec človeka, snahu nakloniť si skryté mocnosti. Je to v protiklade s úctou a vážnosťou, zahrňujúcou v sebe aj pokornú bázeň, ktorými sme zaviazaní jedine Bohu.

Explicitné veštenie je ťažkým hriechom samo o sebe.

V praxi je nutné rozlišovať veštenie na základe telepatie alebo jasnovidectva, ktoré nie je hriechom, pokiaľ títo veštcovia nepodvádzajú. Ak konajú podvodne, je to hriech proti spravodlivosti.

Chodiť k veštcom, ktorí používajú poverčivé praktiky je znakom slabej viery a poškodzuje pravú vieru. Používanie poverčivých rituálov

bez implicitného kontaktu s démonmi je ťažkým hriechom (pripúšťa sa nepatrnosť matérie).⁷

Hriechy konané z nevedomosti je potrebné vyznať a prosiť o odpustenie (1Tim1,13-15). Kto vykonával tieto praktiky, má sa ich zrieknuť a preseknúť všetky duchovné putá. Používané predmety pri týchto praktikách treba zničiť.

Spracoval Imrich Degro

© *Spoločenstvo sv. Michala Archanjela*

⁷ Pozri A. BENEŠ, *Morální teologie*, Krystal OP, 1994 s. 157-158.